

Henrik Bech

Stangbygning

FOR BEGYNDERE

ARTIKEL 8

Vi bygger en laksespindestang

Lord, suffer me to catch a fish
so large that even I,
When talking of it afterwards
may have no need to lie.

Dette er vistnok den originale „anglers prayer“ og i undertegnede oversættelse:

*Forund mig, Gud, en fisk at få
så vældig, at selv jeg,
når om den jeg fortæller, ej
behøver lyve så.*

Ja, denne fiskerens bøn gælder naturligvis *laksen*, dette skønne og ædle væsen, som kaldes „kongen blandt fiskene“.

Den er såvist også et stykke fornemt vildt, som det er alle lystfiskeres drøm at fange.

Op står man efter kortere eller længere tids hårdt arbejde med en sådan tamp ved sine fødder, er det også, som om alle ens tidligere fangster blegner ved sammenligningen.

Til en så kongelig fisk kræves der en „kongelig stang“, og man må have lov at sige, at en færdig lakse-, flue- eller spinnestang af splitcane er et pragtfuldt stykke værktøj, der er sin modstander fuldt værdig, — måske især når man beskuer *sit eget værk* — hvilket jeg håber, De kan give mig ret i, når De har fuldenst den stang, vi skal skrive om her!

Juhani Aho har i „Små Fisk og store Fisk“ skrevet sin måske berømteste fortælling „Fiskestangen“ — læs den, så giver De mig ret!

Man fisker jo laks både på flue og på spin, og da størsteparten af danske laksefiskere bruger spinnestang til skeer, spinnere, woblere eller rejer, vil vi denne gang bygge en *lakse-spinnestang med middel aktion på 10 fod i 2 dele*.

Det gælder naturligvis her, som ellers, at man, hvis man foretrækker at bygge enten en 9 fods eller en 11 fods (og længere behøves kun yderst sjældent), kan man blot gøre stangen henholdsvis kortere eller længere med tilsvarende formindskelse eller forøgelse af taperen.

Jeg skal i en senere artikel behandle spørgsmålet „Taper“ mere udførligt, da denne i virkeligheden er stangbygningens alfa og omega.

Vi giver nu stangen følgende taper:

Toppen: 5,5—11,4.

Bundstykket: 12—14,4.

Dette vil give en stang med en forholdsvis smidig, middelstiv aktion helt ned i bundstykket, altså en stang, der hverken er for blød eller for stiv.

En spinnestang — altså f.eks. også en kyststang — skal *ikke* have nogen udtalt topaktion (som f.eks. en tørfluestang), men svigte jævnt gennem hele stangen.

Det bliver altså ikke en stang til konkurrencekast — en sådan skal være betydeligt stivere og kraftigere — *men en fiskestang*.

Vi må altså have splitter, der i færdighøvlet tilstand skal måle:

Toppen: 2,8—5,7.

Bundstykket: 6—7,2.

Med den sædvanlige sikkerhedsmargin på 15—20 % — lad os nu og fremdeles hellere sige 20 % — giver dette os

ca. 3,4—6,8

og 7,2—8,6

og altid hellere lidt mere end mindre.

Ved at se på tegning 20 vil De forstå, hvorfor vi må have den margin på 20 %.

B er det tykkelsesmål, vi altid bruger, og er lig med $\frac{1}{2}$ stangtykkelse. Det er naturligvis al-

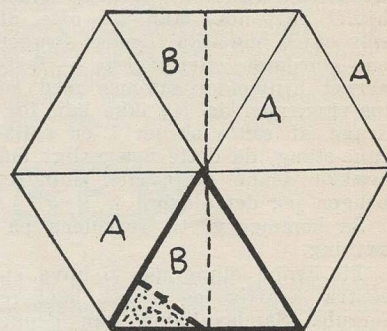
tid kortere end A, som er splitfladens bredde, når splitten er færdighøvlet, og altså det samme som chablonfurens bredde.

Forskellen mellem A og B er mellem 15 og 16 %, så når jeg siger 20 %, er det ikke for meget. Går der en splint af — og det er altid af en af yderfladens kanter — bliver fladen her let 1 à 2 mm smallere, og det kan være nok til at ødelægge en ellers fejlfri stang.

Længden af hvert af de to stykker er 5 fod = $5 \times 30,5 \text{ cm} = 1525 \text{ mm}$. Chablonen skal altså — i eet stykke — være ca. 1550 mm, men hvis De tænker på at bygge en 11 fods stang, der kræver en chablon på 1678 mm, bør den have i alt fald denne længde.

Målene til den 5 fods fure afsættes da ca. 75 mm fra f.eks. den nederste, tykke ende.

Vi giver splitterne den sædvanlige „længde-margin“, ca. 60—80 mm, bl.a. af hensyn til knoernes forskydning. Den tonkin-stok, vi bruger, må altså i den tykke ende måle mindst 8,6 mm og ca. 1600 mm derfra mindst 7,2 mm i tykkelse.

Tegning nr. 20

Høvling, limning etc. foregår som sædvanligt, men da det er en kraftig stang, må man efter limningen *stramme snorene ekstra godt*, og husk *endelig at rette den næsten altid forekommende sning af især spidsen*.

Efter den sædvanlige tørreperiode pudser vi stangstykkerne af og giver dem — dog først efter endnu en tørreperiode på nogle dage — *to gange lak*, og når denne er tør, tager vi fat på håndtaget. Længden af dette er noget af en smagssag; selv foretrækker jeg til denne spinnestang et godt langt håndtag på ca. 800 mm.

Da bundstykkets diameter fra flade til flade er 12 og 14,4 mm, må korkringenes huldiameter have omtrent samme mål, men mål hellere diameteren ca. 800 mm fra den tyk-

ke ende, så får De det nøjagtige mål. 3 huldiametre til korken er bedst, altså i dette tilfælde henholdsvis 14, 13 og 12 mm. Tag 33 % af hver slags, så skulle det passe. Da en korkring i reglen er ca. 25 mm høj, behøver vi ca. 32 stk., er højden mindre behøver vi naturligvis flere. Køb i alle tilfælde nogle ekstra. Når håndtaget er pudset af til den ønskede tykkelse, kan man „plom-bere“ de sorte steder i korken, der er hårde og ofte porøse, så der kan være dybe revner i den.

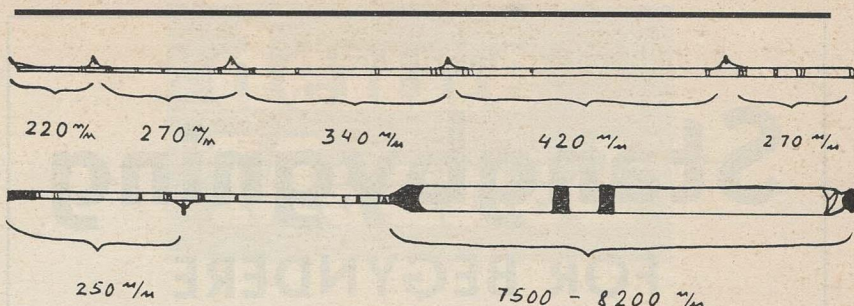
Materialet hertil får vi f. eks. af det affilede korksmuld, som man altså bør gemme i en dåse. Det må være fri for større korkstykker og ikke for groft. Det blandes simpelt-hen med cellulim og propes i rev-ner og huller, efter at man har skrabet det sorte ud med en kniv. Det ses en smule som lysere pletter til at begynde med, men disse forsvinder ved brugen. Dels pynter det på håndtaget, dels gør det dette vandtæt, hvilket selvsagt er af stor betydning.

Jeg anbefaler også her at bruge almindelige aluminiumsringe som hjulholdere, da disse, når de blot tilpasses *stramt* til korken, holder hjulet fast nok. Man ser ofte, at selv store engelske firmaer bruger en — nederste eller øverste — fast-skruet hjulholder sammen med en løs ring, men da jeg ikke kan fordrage at sætte skruer i en split-cane-stang, da dette uvægerligt må svække denne mere eller mindre, bruger jeg det aldrig.

Så kommer vi til ferrulens på-sætning.

Til denne stang må vi have en ekstra kraftig og noget længere ferrule. Sandsynligvis kan denne fås i de større sportsforretninger, men for alle tilfældes skyld får De her — *se tegning* — min egen specielle model, som jeg kun har gode erfaringer med. Det kræver ganske vist, at De kan få en mekaniker til at lave den for Dem, og den bliver ikke helt billig. Har De en sådan mand, eller kan De selv (endnu bedre) lave den på en drejebænk, må De blot huske, at den ikke må drejes ud af hel messing eller bronze, men må være lavet af „trukket rør“, der er betydeligt sejgere.

Ved fastsætningen må vi anvende megen omhu, navnlig må ferrulerne endelig gå *meget stramt* indeni hinanden, og husk også at dimensionere den så rigeligt, at der ikke skal files for meget af kanterne på træet. Den bør altså — og dette gælder altid og for alle ferruler — omtrent kunne gå uden på stangstyk-kets kanter.

Tegning nr. 21

Det er ikke heldigt, at *knoerne* kommer til at sidde inden i ferru-lerne, og de må især ikke sidde for tæt ved disse, *aldrig nærmere end 50—60 mm*. Selv om det kun drejer sig om 1 eller 2 knoer, kan det be-tyde en svækkelse af stangen, da knoerne nu engang er et svagt punkt.

Ved beviklingen foretrækker nog-le her tynd kobbertråd. Dette må vikles *meget stramt* på, men da det er højst uelastisk, foretrækker i alt fald jeg selv altid nylon, der dog trækker sig lidt sammen ved la-keringen, og efter mine erfaringer holder det lige så godt, om ikke bedre.

Så skal vi have sat broer o. s. v. på.

Køb *helst hårdtforkromede* — som ellers — ret kraftige broer, gerne med en tykkelse på ca. 2 mm og med en huldiameter på fra ca. 10—6 mm og ca. 8 mm for topøjets vedkommende.

Anbringelsen ses på *tegningen*.

Skulle nogen foretrække en bro mere på toppen, kan man blot for-mindske afstandene tilsvarende, men det er unødvendigt.

Efter bevikling lakerer vi som sædvanligt og kan så nogle uger efter beundre det „kongelige vå-ben“, vi har skabt — en stang, der

fra England vil koste 4—500 kro-ner!

Det er absolut nødvendigt at have „ferrule-propper“ til alle udvendige ferruler, dels for at forhindre at der kommer snavs i dem, dels for at beskytte dem mod stød. Får en ferrule først en „bule“, så den ind-vendige ferrule ikke kan gå ned i den, er det næsten umuligt at rette dette, så det koster gerne en ny ferrule.

Ferrule-propperne kan købes i de fleste sportsforretninger, men kan også laves meget let, hvis man har adgang til en drejebænk.

De ser omtrent ud som vist på tegningen herunder.

Få fat på et lille stykke teaktræ (eller lignende), sav det først i li-ster af den tykkelse, man skal bruge, høvl hjørnerne af og drej så li-sten af i drejebænken efter teg-ningen.

Køb nogle fine små propper uden sorte pletter (apotekerpropper for eksempel), bor med korkbor huller, der må være lidt mindre end træ-stilkene på ferrule-propperne, og lim så korkpropperne fast med cel-lulim eller anden lim.

Når de er tørre, filer og sliber man korken af til den ønskede stør-relse.

Henrik Bech.

